

KAUSTISEN KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA 2025 - 2029



Sisällys

KAUSTISEN KULTTUURIKASVATUSSUUNNITELMA 2025 - 2029.....	1
Kulttuurikasvatussuunnitelma eli lyhyemmin KOPS	3
Kaustisen lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelman lähtökohdat ja tavoitteet.....	3
Kulttuurikasvatuksen toteuttaminen.....	4
PERUSTASO.....	4
VARHAISKASVATUS	4
ALAKOULU.....	6
YLÄKOULU	8
Kaustisen Musiikkilukio.....	9
KAKKOSTASO.....	11
Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutumisen arviointi eli tarkistuslista.....	12

Kulttuurikasvatussuunnitelma eli lyhyemmin KOPS

Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää ja tukee kulttuurin ja taiteen tekemistä, kokemista, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä. Se edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta.

Kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa tietoa asuinkunnan historiasta, käytännöistä ja kulttuuriperinnöstä, merkkihenkilöistä ja jo olemassa olevasta kulttuuritarjonnasta antaen osallistujille mahdollisuuden avartaa maailmankatsomustaan sekä käyttää älyään ja luovuuttaan.

Kulttuurikasvatussuunnitelma perustuu lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta. Kulttuurikasvatussuunnitelma on vuosittain toistuva, etukäteen budjetoitu ja selkeillä sopimuksilla aikaansaatu kokonaisuus, jossa eri ikäryhmille taataan halutunlainen taide- ja kulttuurikasvatus. KOPS:n parissa toimivat kunkin taiteenalan ammattilaiset sekä kulttuurikasvattajat. Laatu on kaiken ytimessä. Suunnitelmien kokonaisuudet linkittyvät kunnan opetussuunnitelmaan.

Tämä suunnitelma on toinen päivitetty versio, ensimmäinen otettiin käyttöön vuonna 2022. Suunnitelmaa arvioidaan lukuvuosittain ja muokataan koulujen lukuvuosien toteutukseen sopivaksi. Kulttuurikasvatussuunnitelmaa on suositeltavaa päivittää vähintään joka 3.-5. vuosi, mutta tarpeen mukaan useamminkin.

Kaustisen lasten ja nuorten kulttuurikasvatussuunnitelman lähtökohdat ja tavoitteet

1) Yhdenvertaisuus

Sivistyslautakunnan hyväksymä ja talousarviossa vuosittain huomioitu KOPS on jokaisen kunnan lapsen ja nuoren saavuttava suunnitelma. Tällöin perheen asuinpaikka, varallisuus tai mielenkiinnon kohteet eivät vaikuta siihen, pääseekö lapsi osaksi taide- ja kulttuurituokioita.

2) Saavutettavuus

Pienessä kunnassa KOPS takaa sen, että kulttuuri on läsnä varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten arjessa ja kulttuuriesitykset ja -toiminta sekä ammattitaiteilijoiden ja kulttuurikasvattajien vierailut eivät jää suurten paikkakuntien asukkaiden yksinoikeudeksi.

3) Kunnan elinvoimaisuus, hyvinvointi, yhteisöllisyys ja työllistävä vaikutus

Ennalta suunniteltu ja talouden osalta resurssointi, strategiaan asti ulottuva kulttuurikasvatussuunnitelma on kunnan elinvoimaisuudelle eduksi. Se tuottaa hyvinvointia ja osoittaa, että kulttuuria ja taidetta arvostetaan kunnassa ja näiden kulttuurialojen monipuolinen sekä kerrannainen vaikutus sekä ihmisten hyvinvointiin että työllistymiseen ymmärretään.

KOPS-työssä alueen omat taiteilijat ja taidelaitokset saavat vuosittain lisätyötä ja alueen lapset, nuoret ja muut asukkaat oppivat tietämään, mitä kulttuuritoimintaa ja -tarjontaa oman kunnan alueella on. Yhteisöllinen

vaikutus on suuri, jos mukana ovat niin paikalliset yritykset kuin taiteilijat, koulut oppilaitokset ja päiväkodit, galleriat, mahdollisesti myös palveluyksiköt. Kulttuurikasvatus on koko kunnan yhteinen asia.

4) Sykkivä, soiva Kaustinen

Kuntastrategian uusi visio on olla rohkeasti kasvava ja kansainvälinen, sykkeestään ja soinnistaan tunnettu Kaustinen. Kaustisen kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmassa kuntastrategian arvot – luovuus, laatu ja luonnollisuus – tuodaan näkyväksi tarjoamalla lapsille ja nuorille mahdollisuuksia omaan ilmaisemiseen ja yhdessä tekemiseen taiteen keinoin. Kulttuurikasvatus edistää luovaa ajattelua, vahvistaa yhteisöllisyyttä sekä kasvattaa arvostusta paikallista luontoa, perinteitä ja kulttuuriperintöä kohtaan. Toteuttamalla suunnitelmaa yhteistyössä kunnan eri toimialojen, yhdistysten ja taiteilijoiden kanssa, voidaan tukea strategiaa tavoitteita ideakulttuurin rakentamisesta, palveluiden laadukkuudesta ja luonnonläheisestä identiteetistä myös lasten ja nuorten arjessa.

5) Lasten tunnetaitojen kehittyminen ja laaja-alainen maailmankatsomus

Kulttuurin ja taiteen kautta on mahdollista käsitellä mitä tahansa asiaa tavalla, joka jättää ihmiseen pysyviä positiivisia muistijälkiä. Oman luovuuden käyttäminen ja heittäytyminen uuteen auttaa positiivisen minäkuvan kehittämisessä ja onnistumisen kokemusten saaminen kehittää itsetuntoa. Kulttuurin ja taiteen harrastaminen vaikuttaa positiivisesti ihmisen käyttäytymiseen, kaveritaitoihin ja avartaa maailmankatsomusta.

Tavoitteena on, että lapsista kasvaa esiintymistaitoisia ja monipuolisesti ajattelevia, toiset ihmiset huomioonottavia nuoria.

Kulttuurikasvatuksen toteuttaminen

PERUSTASO

työpajoissa ja käyntikohteissa ikäryhmittäin pääsee tekemään paljon itse ja tutustumaan kattavasti eri taiteenaloihin.

VARHAISKASVATUS

Yleistä varhaiskasvatuksessa

Kaikessa taiteenaloihin liittyvässä toiminnassa huomioidaan varhaiskasvatussuunnitelman kohta ”kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu” toteuttaen sitä lapsi aktiivisena toimijana. Kulttuuriseen osaamiseen kuuluu lapsen ikätason mukainen tutustuminen oman kunnan taiteilijoihin, rakennuksiin, näyttelytoimintaan tai luonnonympäristöihin. Taiteen tekeminen tukee vuorovaikutusta ja ilmaisua sekä vahvistaa lapsen näkemystä itsestään luovana ja onnistuvana yksilönä.

Kaikille varhaiskasvatukseen osallistuville lapsille toteutetaan

- vuodenkiertoon kuuluvat juhlat ja niihin osallistuminen
- satutuokiot kirjastossa
- osallistuminen esittävän taiteen esityksiin

- retket lähiluontoon

0-3 -vuotiaat Rytmikylpy

VASTUUTAHO: YKSIKÖT (VALMIS MATERIAALI)

Lapset saavat kirjeen ravihevoselta. Rytmikylpy -muskari liittyy hevosrytmeihin (käynti, ravi, laukka, neli) kaustislaisen raviurheilun kunniaksi. Muskarissa pienimmät lapset pääsevät soittamaan lorujen tahdissa erilaisia rytmejä tai maalaamaan niitä paperille.

4-vuotiaat Tanssi

VASTUUTAHO: YKSIKÖT (VALMIS MATERIAALI)

Tutustutaan kunkin varhaiskasvatusyksikön lähellä oleviin (tai netistä löytyviin) kaustislaisiin muistomerkkeihin ja patsaisiin, kuten viulupatsaaseen ja musiikkimonumenttiin. Tanssityöpajassa (valmis materiaali) tehdään oma koreografia, jossa patsaat ja muistomerkit lähtevätkin liikkumaan ja elämään.

5-vuotiaat Sirkus

VASTUUTAHO: LYKKY

Sirkustyöpajassa tutustutaan sirkusleikkien, akrobatian, jongleerauksen ja tasapainoilun kautta sirkuksen kiehtovaan maailmaan! Työpajassa kaikki pääsevät kokeilemaan kyseisiä sirkuslajeja ja näyttämään sirkustaiteilijan taitojaan! (Lykky)

6-vuotiaat eskarit

Kirjastoseikkailu

VASTUUTAHO: KIRJASTO

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan *Kielen rikas kehittäminen ja monilukutaito*.

Kirjastoseikkailun aikana opitaan, mitä kirjastossa voi tehdä, kuinka sieltä lainataan kirjoja ja saadaan oma kirjastokortti. Jokainen saa myös oman pienen lukukaverin, jonka kanssa voi lukea ja kuunnella tarinoita. Keväällä juhlietaan lukemista yhteisessä **Lukujuhlassa**, jonne eskarilaiset kutsutaan mukaan hauskaan juhlaan kirjojen ja tarinoiden kunniaksi.

Kädentaidot ja perinnetieto

VASTUUTAHO: KAUSTISEN MARTAT

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan *Ilmaisun monet muodot, Kielen rikas kehittäminen ja monilukutaito, Ympäristö ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen*

Eskarit tutustuvat perinteisiin kädentaitoihin ja arjen kulttuuriperintöön pullapitkoja leipomalla ja fransutekniikkaa harjoittelemalla. Yhteistyössä Kaustisen Marttojen kanssa lapset pääsevät kokemaan leivonnan ilon: mittaamaan, vaivaamaan ja punomaan oman pienen pullapitkon.

Fransutekniikkaan tutustuminen tuo eskarilaisille elämyksellisen yhteyden suomalaiseen käsityöperinteeseen. Yhteistyössä Kaustisen Marttojen kanssa lapset kuulevat, miten ennen vanhaan fransuilla koristeltiin vaatteita ja kodin tekstiilejä – langoista tehtiin hapsuja, jotka solmittiin tai pujotettiin

kankaaseen kauniiksi reunuksiksi. Martat esittelevät perinteisiä esineitä ja kertovat tarinoita arjen käsityötaidoista, joita on siirretty sukupolvelta toiselle. Lapset pääsevät itse kokeilemaan fransujen tekemistä yksinkertaisella ja omalle tasolle sopivalla tavalla. Toiminta tukee esteettistä ilmaisua, kulttuurista osallisuutta ja vahvistaa yhteyttä paikalliseen elävään perintöön sekä kehittää lasten motorisia taitoja, luovuutta ja yhteisöllisyyttä sekä vahvistaa suhdetta suomalaiseen käsityö- ja ruokaperinteeseen. Kokemukset siirtävät arjen kulttuuriperintöä uudelle sukupolvelle elämyksellisesti ja osallistavasti.

ALAKOULU

Yleistä perusopetuksessa

- vuodenkiertoon kuuluvat juhlat ja niihin osallistuminen
- osallistuminen esittävän taiteen esityksiin
- osallistuminen taiteiden päivän tapahtumiin
- kirjastoyhteistyö ja kirjavinkkaukset

Alakoulu

Jos koululla on yhdysluokat, kokonaisuudet toteutetaan niin että koko yhdysluokka osallistuu aina vuorovuosiin samaan tekemiseen.

1.lk Paikallisperinne

VASTUUTAHO: YKSIKÖT

- liittyy ympäristöopin, suomen kielen ja kirjallisuuden sekä uskontojen ja katsomusten ymmärtämisen varhaisiin tavoitteisiin

Lähdetään retkelle Pauanteen kallioiselle metsäalueelle. Retken aikana tutustutaan luonnon muotoihin ja kasveihin, ja kuullaan vanhoja tarinoita siitä, miten ihmiset ennen aikaan hakivat apua luonnosta ja uskoivat metsän hengissä olevan voimaa. Pauanteen talo on rakennettu perinteisesti käsin, ja sen historiaan liittyy tarinoita parantajista ja vanhoista tavoista auttaa ihmisiä. Lapset saavat kuunnella satuja ja kertomuksia, havainnoida ympäristöä, piirtää metsänhenkiä tai tehdä pieniä luonnonmateriaaleista tehtäviä.

2.lk. Paikallisperinne

VASTUUTAHO: LYKKY

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Tutustumisretki Kaustisen Pelimannitaloon sekä mahdollisuuksien mukaan Puumalan kylän Lautamiehen taloon. Koululla Soiva ja tanssiva hääperinne -kokonaisuus vie osallistujat vanhoihin keskipohjalaisiin häihin, missä perinnettä esitellään soiton, tanssin ja laulun siivittämänä.

3.lk Valokuvaus

VASTUUTAHO: YKSIKÖT, VALMIS MATERIAALI

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan S1 Omat kuvakulttuurit

Retki Pööskallion luolille. Ennen retkeä pidetään koululla valokuvaustyöpaja. Siellä opetellaan, miten saa otettua hyviä ja mielenkiintoisia valokuvia – esimerkiksi eri kulmista ja etäisyyksiltä. Retkellä Pööskallion luolille

kokeilemme näitä taitoja käytännössä. Retken jälkeen valokuvista kootaan näyttely, joka laitetaan esille kirjaston näyttelytilaan. Kaikkien koulujen yhteisnäyttely toteutetaan joka vuosi loppukeväällä.

4.lk Elokvakasvatus ja suhde taiteeseen

VASTUUTAHO: YKSIKÖT

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Retki Kansantaiteenkeskukseen. Kaustinen -salissa kallon sisällä jokainen tekee kädenjälkensä kallioseinämään. Elokvakasvatuksen osiossa mietitään ihmisen suhdetta taiteeseen ja siihen, miten kauan sitä ihminen on jo tehnyt. Miksi taide on niin tärkeää, ja miten sillä voi vaikuttaa muihin ihmisiin tai yhteiskuntaan?

4.lk Sanataide

VASTUUTAHO: KIRJASTO

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan S3 Tekstien tuottaminen

Vieraillaan kirjastossa ja tutustutaan Kaustisen koriaa kieltä -murrenastoon sekä siihen liittyvä peliin (lapsille sopivia sanontoja ja arvoituksia sekä lasten elämään liittyviä murrenenoja).

5.lk Musiikki

VASTUUTAHO: KANSANMUSIIKKI-INSTITUUTTI ja LYKKY

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan Kulttuurinen moninaisuus rikkautena

Tehdään musiikkiretki Kansantaiteenkeskukseen. Työpajassa tutustutaan Unescon Ihmiskunnan aineettoman kulttuuriperinnon luetteloon vuonna 2021 päässeeseen kaustislaiseen viulunsoittoon sekä suuriin pelimannipersooniin, kuten esimerkiksi Wiljami Niittykoskeen ja Konsta Jylhään. Lisäksi kokeillaan eteläafrikkalaisia marimboja ja tutustutaan Kansantaiteenkeskuksen kansansoitinmuseoon.

6.lk Kuvataide/Kuvanveisto

VASTUUTAHO: VIRKKALAN PERINNESEURA ry

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan Taiteiden maailmat

Retki Kraatariin, paikalliseen entiseen käsityöläisperheen museotaloon. Tutustutaan Wirkkalan taidesukuun (ainakin Ilmari, Tauno ja Tapio Wirkkalaan) sekä heidän tuotantoonsa kuten patsaisiin ja lasitöihin, sekä Veikko Vionojan ja Vilho Kessunmaan taiteeseen.

Tehdään mahdollisuuksien mukaan retki Kokkolan K.H. Renlundin museoon.

Kokonaisuuteen kuuluu myös virtuaalikierrros Ateneumiin etukäteis- ja jälkätehtävineen.

[Linkki: kokoelma museoita virtuaalimatkailevaksi ympäri maailman.](#)

YLÄKOULU

7.lk Mediataide

VASTUUTAHO: YKSIKÖT, VALMIS MATERIAALI

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan L5, Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Käynti Kaustisen kotiseutumuseossa sekä tutustuminen Kreeta Haapasalon patsaaseen. Mediataiteen työpajassa mietitään millainen olisi esiintyvän taitelijan ja 11 lapsen äidin Kreeta Haapasalon somekanava, jos hän yhä eläisi.

Vinkkinä myös virtuaalimatkailuun museoita:

[Linkki: kokoelma museoita virtuaalimatkailtavaksi ympäri maailman.](#)

8.lk Taidetestaajat

VASTUUTAHO: YKSIKÖT

Taidetestaajat on Suomen suurin kulttuurikasvatusohjelma, joka tarjoaa kaikille Suomen kahdeksaslukukalaisille ja heidän opettajilleen 1–2 vierailua lukuvuodessa korkealaatuisen taiteen pariin. Vierailujen määrä ja kohteet vaihtelevat lukuvuosittain. Toiminnan ydintavoitteena on tarjota nuorille taide-elämyksiä ja työkaluja muodostaa kokemuksestaan perusteltu mielipide.

[Taidetestaajat - Tätä on Taidetestaajat](#)

8 lk. Luova työ ammattina

VASTUUTAHO: PRO KAUSTINEN ry.

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan L7 Yhteiskunnallinen osaaminen ja vaikuttaminen, L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen, L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys, S3 Musiikki ilmiönä ja kulttuurina, S2 Yhteiskunnan toiminta

Kaustisen kansanmusiikkijuhlien valmisteluihin tutustuminen kevätlukukaudella. Opitaan ymmärtämään, miten isoa festivaalia rakennetaan.

8. lk Sanataide

VASTUUTAHO: YKSIKÖT

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan S3 Tekstien tuottaminen

Tutustutaan kirjailija ja toimittaja Algot Untolaan, joka kuvasi kansankulttuuria tarinoissaan. Etsitään kirjastosta muutama Untolan kirja - tämä ei ole helppoa, sillä hän ei kirjoittanut omalla nimellään! Sanataiteen työpajassa seikkailulle lähtevät Untolan lukuisat eri kirjailijanimet Maiju Lassila, Irmari Rantamala, Väinö Stenberg, J. I. Vatanen, Liisan-Antti ja Jussi Porilainen.

9.lk Luova työ ammattina

VASTUUTAHO: LYKKY

- liittyy opetussuunnitelman kohtaan Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Alueella vaikuttava taiteilija tekee koululaisten kanssa yhteisen projektin. Projektin aikana oppilaat tutkivat omaa kulttuuri-identiteettiään, juuriaan sekä havainnoivat omaa elinpiiriään sekä sen kulttuuripiirteitä. Tuloksena voi olla mitä tahansa ympäristötaideteoksista musiikkiin, kirjallisiin tuotoksiin tai draamaan.

Lisäksi projektin aikana koululaiset tutustuvat taiteilijan työhön ja työmahdollisuuksiin Keski-Pohjanmaalla. (Lykky) Kansantaiteenkeskuksella vierailun yhteydessä.

Kaustisen Musiikkilukio

Johdanto

Kaustisen musiikkilukion kulttuurikasvatussuunnitelma sisältää viisi eri painopistettä. Ne toteutuvat koulun arjessa ja tukevat opiskelijoiden kasvua kulttuurisesti osallisiksi ja aktiivisiksi kansalaisiksi. Painopisteet ovat osa musiikkilukion oppiainekohtaisia sisältöjä opetussuunnitelmaa mukaillen. Painopisteet heijastavat myös Kaustisen kunnan strategiaa.

Kulttuurikasvatussuunnitelman painopisteet

Oheessa esitetään viisi erilaista kulttuurikasvatuskokonaisuutta konkreettisine toimineen, jotka Kaustisen musiikkilukiassa koetaan tärkeiksi.

1. Luovuus

Itseilmaisun ja identiteetin vahvistaminen. Luovat projektit, kuten musiikin säveltäminen ja tuottaminen, musiikkiteatteri sekä yhteismusisointi koko koulu mukaan ottaen, tukevat opiskelijan mahdollisuutta ilmaista itseään. Tämä tukee opiskelijan identiteetin kehitystä. Luovuus liittyy myös luovan ajattelun kehittämiseen, jossa koko koulu yhdessä tai osa opiskelijoista osallistuu erilaisiin taideprojekteihin ("väriä koulun seinille", "opiskelijoiden taidenäyttely käytävällä"), taidenäyttelyihin ja taide/musiikkityöpajoihin kokeillen uusia ideoita rohkeasti ja luovasti. Luovuuden tukeminen kehittää opiskelijoiden ajattelu- ja ongelmanratkaisutaitoja. Luovuus on myös luovuuden pedagogiikkaa yli oppiainerajojen. Luovuus näkyy ja vahvistuu myös taito- ja taideaineiden lukiodiplomien suorittamisen kautta. Luovuus on kirjattuna Kaustisen kunnan strategiaan.

2. Kulttuuriyrittäjyys

Tutustutaan paikallisiin kulttuuriyrittäjiin ja pohditaan, millaista on olla kulttuuriyrittäjä Keski-Pohjanmaalla 2020-luvun Suomessa ja tulevaisuudessa 2030-luvulla (visiot)? Vierailut teattereissa, konserteissa ja näyttelyissä laajentavat opiskelijoiden käsitystä taiteen ja kulttuurin kentästä ja kulttuuriyrittäjyydestä. Työpajojen vierailijoina on keskipohjanmaalaisia kulttuuriyrittäjiä studioyrittäjistä viulisteihin, kitaristeihin ja

jazzpianisteihin. Opiskelijat voivat osallistua projekteihin, joissa he suunnittelevat ja toteuttavat kulttuuritapahtumia tai tulevat osaksi paikallisia kulttuuritapahtumia. Lukiolla on mahdollisuuksien mukaan tarjolla opintojakso, joka keskittyy kulttuurialaan ja sen liiketoimintaan. Näin opiskelijat saavat valmiuksia toimia tulevaisuudessa kulttuuriyrittäjinä.

3. *Kaustislainen viulunsoitto (kansanmusiikki)*

Kaustislainen viulunsoitto on ollut joulukuusta 2021 alkaen Unescon aineettoman kulttuuriperinnön luettelossa. Kaustislaisen viulunsoiton perinnettä välitetään musiikkilukion opiskelijoille. ”Soitto soi, laulu raikaa ja ihmiset tanssii” musiikkilukion lukuvuosisuunnittelussa. Koulussa pidetään konsertteja. Lukiolaisille tarjotaan musiikin ja tanssin lisäksi kaustislaista perinnettä myös historiaperspektiivi huomioiden: pelimannit ja kansantanssijat välittävät historiaa tarinoina ja kuvina. Tutustutaan Kaustisen historialliseen Arviiti-tietokantaan. Kaustisen musiikkilukio osallistuu perinteisesti Kaustisen kansanmusiikkijuhlille konsertoiden tapahtumassa.

4. *Kulttuuriperinnön arvostaminen*

Omien juurien ja niiden merkityksen ymmärtäminen ja sen kautta tapahtuva vahvemman käsityksen muodostuminen omasta identiteetistä. Samalla kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen ja erilaisten kulttuuriperintöjen arvostaminen. Opiskelija tiedostaa kulttuuriperintöön ja sen vaalimiseen liittyvät uhat. Lukion tapahtumissa, kuten päivänavauksissa, opiskelijat voivat kertoa omasta kotipaikkakunnastaan tai kotikylästään ja sen historiasta ja kulttuurista. Kaustisen kulttuuriperintöön voidaan tutustua Kaustisen historiallisen Arviiti-tietokannan kautta tai esimerkiksi eri kylien ruokakulttuurien kautta. Miten perinneruoat ovat syntyneet ja miten globaalista ilmiöstä on kyse? Kaustislaista ruokakulttuuria käydään läpi esimerkiksi Kaustisen Marttojen avulla. Oppiainekohtaisesti voidaan tehdä vierailuja museoihin, kotiseututaloihin tai perinnetyöpajoihin. Paikalliset tarinat, murteet ja maisemat ovat luonnollinen osa opetusta ja projekteja. Äidinkielessä tuotetaan esityksiä kulttuurikasvatuksesta osana oppimista. Opiskelijat voivat suunnitella kulttuuriperintöreitit kotikylänsä merkittäviin paikkoihin. Kulttuuriperinnön arvostamiseen liittyvä osaaminen on osa lukion opetussuunnitelmaan kuuluvaa laaja-alaista osaamista (LOPS 2021).

5. *Eettisen kasvun ja yhteiskunnallisen osallisuuden lisääminen*

Näitä tuetaan kannustamalla opiskelijoita kulttuurin arvostamiseen. Eettinen perusta välittyy kulttuuriperinnöstä. Lukiolaisten eettistä kasvua vahvistetaan esimerkiksi hyväntekeväisyyden kautta: lukiolaiset osallistuvat esiintymisiin seniorikodeissa, hyväntekeväisyyskonserteissa jne. Eettisyyteen, kestävään kehitykseen ja

yhteiskunnalliseen osallisuuteen liittyvä osaaminen on osa lukion opetussuunnitelmaan kuuluvaa laaja-alaista osaamista (LOPS 2021).

Arjen taidot ja ruokakulttuuri nuorille

VASTUUTAHO: KAUSTISEN MARTAT

Kaustisen Martat tarjoavat lukiolaisille käytännönläheistä ohjausta terveellisen ja edullisen ruuan valmistukseen sekä oman kodin arjen hallintaan. Nuoret perehtyvät ruoanlaiton perustaitoihin, kestävään kuluttamiseen ja siisteyden, kodinhoidon ja talouden hallinnan perusteisiin. Toiminta tukee itsenäistymistä ja vahvistaa osallisuutta omaan arkeen ja kulttuuriin. Marttojen mukana siirtyy käytännön tietoa suomalaisesta ruokaperinteestä ja arjen hyvistä tavoista – sukupolvelta toiselle. Tämä vahvistaa nuorten elämänhallintaa ja kulttuurista ymmärrystä tulevaa aikuisuutta kohti.

KAKKOSTASO

- toiminta, eli esittävän taiteen kokonaisuudet, jotka eivät mene enää ikäryhmäjaon mukaan vaan ovat useimmiten tarjolla kaikille
- budjetoidaan erikseen sen mukaan, onko kunnalla esimerkiksi sopimus Konserttikeskuksen, Lykyn ja/tai jonkun muun esittävän taiteen toimijan kanssa
- valmiita kokonaisuuksia kakkostasosta ei voi kirjoittaa auki samalla lailla kuin perustasolla, sillä ohjelmistot vaihtuvat vuosittain, samoin kuin kiertueella olevat esittävän taiteen tuottajat.
- kakkostaso budjetoidaan suunnitelmatasolla ja vierailut sekä muut tapahtumat suunnitellaan vuosittain

Kaustisella vakiintuneita tapahtumia esittävän taiteen puolella ovat

- Kaustisen kamarimusiikkiviikon konsertit
- Taiteen päivän tapahtumat
- Tallari
- Näppäritoiminta
- Kaustisen nuorisoseuran kansantanssiryhmien esitykset
- Lasten elokuvaviikon näytökset
- Kaustisen musiikkilukion tapahtumat

Kulttuurikasvatussuunnitelman toteutumisen arviointi eli tarkistuslista

VARHAISKASVATUS	AIHE	Toteutunut	Ajankohta	KEHITETTÄVÄÄ
0-3 vuotiaat	Rytmikylpy	☒	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
4 – vuotiaat	Tanssityöpaja	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
5 – vuotiaat	Sirkustyöpaja	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
6-vuotiaat	Kirjastoseikkailu Eskareiden lukujuhla	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Kädentaidot ja perinnetieto	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
ALAKOULU	AIHE	TEHTY		KEHITETTÄVÄÄ
1.lk	Retki Pauanteelle (paikallisperinne)	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
2.lk	Retki Pelimannitaloon Hääperinne -esitys	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
3.lk	Valokuvaus	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
4.lk	Elokuvakasvatus	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Sanataide	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
5. lk	Musiikki	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
6. lk	Kuvataide	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
YLÄKOULU	AIHE	TEHTY		KEHITETTÄVÄÄ
7. lk	Mediataide	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
8. lk	Taidetestaajat	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Sanataide	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Luova työ ammattina	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
9. lk	Luova työ ammattina	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	

LUKIO	AIHE	TEHTY		KEHITETTÄVÄÄ
	Luovuus	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Kulttuuriyrittäjyys	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Kaustislainen viulunsoitto	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Kulttuuriperinnön arvostaminen	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Eettisen kasvun ja yhteiskunnallisen osallisuuden lisääminen	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	
	Arjen taidot ja ruokakulttuuri	☐	Kirjoita päivämäärä napsauttamalla tai napauttamalla tätä.	